

Sajtó ntján értesültem arról, hogy hazai nagyobb városaink közül többen több száz frra menő összeget adományoztak a közönség felkérésére, közelebb Kassa sz. kir. város f. július hó 20-21-én tartott közgyűlésén 200 frrt szavazott meg a kassai tanítóknak a budapesti orsz. kiállítás megtekintésére.

Jól tudván azt, hogy a mélyen tisztelt tekintetes városi tanács mindenkorra küönös figyelemmel és kegyes jó akaráttal s indulattal viseltetett városunk népének közneveltségét hathatósan előmozdítja, sőt a már eddig is sok tekintetbe virágzásra emelt nép iskolák és tanítóink és tanítónőink iránt, — kik közül a budapesti orsz. kiállításra többen küldöttek fel részint önmaguk által feltalált taneszközöket, részint természet gyűjteményeket, melyekről czélszerűség és használhatóság szempontjából úgy a szakköznyelők mint a magas kormány lapjai és a napi sajtó is sok méltányoló elismeréssel és kiváló figyelemmel emlékeztek meg.

Fennebbiekben előadott okoknál fogva, bátor vagyok azon tiszteletteljes kéressel folyamodni az igen tisztelt tekintetes városi tanácshoz, miszerint tanítóink és tanítónőink részére kegyeskedjék hazai többi nagyobb városaink, s azok között különösen Kassa sz. kir. városhoz hasonlóan legalább is 200 frrt engedélyezni, hogy abból legalább 8 tanító és tanítónő az orsz. kiállítás, különösen pedig annak nevelésügyi, tanügyi és ipari szakosztályai csoportját tanulmányozhassák, hogy az ott szerzett ismereteket és tapasztalataikat népiskoláink javára haszonnal értékesíthessék és gyümölcsöztethessék.

Alázatos kérelmemnek teljesítését a tekintetes tanácsnak különös kegyességébe lehet legmelegebben ajánlva, mély tisztelettel maradtam.

Kiss József
kir. tanfelügyelő.

Kié a debr. collégium.?)

Nt. K. Toth Mihály ur sziveskedett a „Deb. Prot. Lap f. é. 28. számában hozzám nyílt levelet intézni, melynek során megjegyzéseket tesz a kollégiumi kormányzat ügyében, a békésbánati egyházmegye elé tett javaslatom azon kifejezésére, hogy a főiskola tulajdonosa az egyházkerület, szerinte a kollégiumot a debreczeni ref. hitközség önmaga alapította s „századok óta kisebb-nagyobb segédelmek hozzájárulásával önmaga tartotta fenn és kormányozta; annak ügyeibe a superintendentia is mint felsőbb hatóság csak a múlt század hátulós felének végén elegendett a kormányzat kérdését az (1822 ik) konvent a debreczeni ref. egyház „szabad elhatározása alapján” úgy rendezte, hogy az „a dualismus és paritás alapján” két testület által közösen intéztesék.” Így állván az ügy végül tölem a „historiai igazság érdekében” adatokat kíván arra nézve, hogy a kollégium tulajdoni joga kezdetől fogva nem a debreczeni egyházat illette, vagy arról az lemondott avagy attól megfosztott volna.

Ambár javaslatom szerint, melyet a békésbánati egyházmegye magáévé tett, az ügy sokkal inkább a mely, mint az elmúlt időkben.

hogy a szabadítás nemes munkája belekerült egy darabjába a nadrágonak, a mely defecitért utólagosan ugyancsak lehordott az apám.

Jakab azonban könnyűek közt mondá: — Megmenttetted az életemet.

Tehát nem egészen tíz éves koromban megmenttettem egy embernek az életét. Ez a gondolat kimondhatatlan büszkeséggel töltött el. Jakab ettől a pillanattól kezdve legbizalmasabb barátom lett.

Eléggé csodálták a városban, hogy jó módú szülők gyermeke, már mint én, miként lehet oly meghitt viszonyban egy vargáfiával. De az anyám így szól: „Ó az én fiam éppenséggel nem büszke.” S az apának az volt a véleménye, hogy minden ember egyenlő.

Lassacskán állandó vendég lett Jakab a házukban. Ha valamelyik látogató megkérdezte: „Ki ez a gyermek?” rejtélyes sutogással válaszolták: „Ez a kis fiú az, a kinek életét megmentette Antal,” a mi természetesen jó véleményt kellett felőlem az idegenben. És voltak árnyoldalai is Jakabbal való barátságomnak. Elvégre valóságos áldozatává lettem.

Az iskolában védelmezni kellett őt a társaink támadásai ellen, ami nem könnyű feladat, mert Jakab nagyon gonosz indulatú volt s a védelmemet arra használta fel, hogy mindenféle módon borsot törjön a többi fiúkra alá. S így aztán nekem is kijutott olykor az ütlegekből. Nem tehettem ellene, mert az mégsem járta volna, hogy cserben hagyjam a védenemem.

Hozzá minden pillanatban egyébre egyébre volt szüksége Jakab barátomnak. Majd papírost kíván tolem, majd tollakat vagy írót.

Meg kellett szorítanom a magam fogyasztását, mert hát nem azért mentünk meg egy

viszonyai szerint oldandó meg**) ámbar a szakban a város fizette az iskola rektorát s bárki alapította is az intézetet, a város tartotta fenn, méltán „városi”-nak neveztetett az, s tulajdoni joga és kormányzása is kizárólag a város kezében volt a hitközséggel.

Ugy vélem, hogy a kérdés lényege nt. K. Toth M. ur felszólalása után a két pontban fejezhető ki: ki volt kezdetül fogva tulajdonosa a kollégiumnak? az alapító debreczeni egyház-e vagy pedig az egyházkerület? továbbá:

a közvetlen kormányzásban minő jog illette és illeti a két testület egyikét és másikat? egyformán oszlik-e az meg köztök, vagy a döntő jog a kerületet illeti?

A kérdés részei a különböző időszakokban egyforma szoros kapcsolatban állván egymással, a kivánt adatokat időrendben fogom ugyan előterjeszteni; de úgy, hogy egyidejűleg a kérdés mindkét részére tekintettel leszek. Az első időszak tart kezdetül a XVII. század eleje tájáig, a második a XVII. sz. eleje tájától 1822 ig, a harmadik 1822-től maig.

A „kezdetet” év számmal nem tudom megjelölni, valamint annak a bizonyosságnak sem örövendhetek, melynél fogva állithatóam nt. K. Toth Mihály urral és másokkal (v. ö. Zelizy, Debr. Leir. 471.), hogy az intézetet „a debreczeni ref. hitközség önmaga alapította volna. Szücs István Debreczen történelmében (I. 146.) valószerűen mondja, hogy már a reformáció előtt közép iskola volt a kollégium helyén, a mely állítást én is elfogadok azon az okon, mert a Debreczenhez hasonló városok hazánkban már a reformáció előtt általában bírtak iskolákkal. A város (a ref. egyház szóba sem jöhet) alapította azt, vagy a földes ur? az megint kérdés. Voltak tisztán városi iskolák is; de ott, a hol a községeket földesurai voltak (mert Debreczen takaság jobbágyok voltak): az iskolaállítást abban az időben országjárta szivesen átengedték a földes uraknak. Ezeketől várták sőt követelték az efféléket a XVI. század uralkodó fel-fogása szerint a reformátorok és lelkitanítók is (v. ö. Kulcsár, Postillák 370. l. és Bornemissza, negyedik Rész a Ev-okból való Tanuságoknak 270. l.) Az iskolát tehát nem volt szükség a „ref. hitközségnek megalapítania”: mert azt már a reformáció készen találta és sokáig semmi nagyobb beruházást nem is tett rajta; a mi onnét tünik ki, mert a debreczeni iskola ez idő szakban olyan volt, minők általában voltak az országbeli városi és nemesi iskolák, ellátva t. i. egy rendszerint változó rektorral és 2-3 kollaborátorral. A rektor rendszerint a lelkésznél talált élemezést, ki erre kánonban is kötelezve volt, temetni járt stb. (Böven lehet ez iskolák éretelői olvasni Rezik Gymnasium ologiájában és Frankl Hazai és Külf. Isk.-ban. V. ö. Szücs I. 589.) Kétségtelen, hogy ez idő-

*) Terjedelmes javaslatomban, melyet 1884. febr. 27-én nyújtottam be esperesemhez, ez is áll: „Tény az, hogy a főiskola kormányzásában Debreczen oly befolyást gyakorol, mely történelmi uton ugyan ki nem magyarázható s a múlt idők viszonyainak, melyek szerint az intézetet legnagyobb részben Debreczen tartotta fenn megis felel de legtávolabbról sem felel meg a mostani helyzetnek, mely szerint a főiskola terheit Debreczen csak kis részben viseli.”

embertársunk életét, hogy aztán nélkülözéseknek tegyük ki az iskolában.

Elvégeztem az iskolát s teljesen elvesztém a szemem elől Jakab barátomat. Ez volt az életemnek legszebb időszaka. Nem tartott sokáig . . .

Egy szép napon, a mint, mélyen belemerülve költői gondolatokba, fel- és alájárók padlásszobámban, kopognak az ajtón. Felnyitottam — Jakab barátomnak, a kit nyolcz év óta nem láttam. Párisba jött, állást keresni egy üzletben. Bárki más bizonyára hidegen fogadok, mert hát, mint költőnek, lehetetlen volt északkeletben maradnom egy közönséges kereskedőseggel. Jakabnál természetesen másként kellett lenni. Jakab az én védenemem volt.

— Kedves Antal, szólit kétségkívül újra meg fogod menteni az életemet!

— Mit tegyek éretted, Jakab?

— Istenem, azt, a mit előbb tétél a testvéries megosztokodást. Nincs pénzem, nincs állásom, s bizony számítottam rá . . .

— Nem csalogtál, mondtam szeliden. Magamnak sincs sok, de azt megosztom veled, derék Jakabom. Reggelitünk, vagyis Jakab elköltötte az én reggelimet. De meg is fizetett érte busásan.

— Látod, Antal, monda, miután felfalt mindent, szegény ördög vagyok ugyan, s egy fillérem sincs, se tehetségem, se tudományom mint neked, de vigyen el engem az ördög, ha nem megyek éretted a tűzbe is.

Mélyen megvoltam hatva a Jakab barátsága és áldozatkészsége által s böles megjegyzéseket tettem az igazi barátságának végtelen értéke felől. A barátság, édes Jakabom mondom a többek közt, egyetlen gazdaságuk a szegényeknek.

A mi gazdaságunk körülbelül tizennyolcz hónapig tartott. Jakab majdnem naponként ismételte hogy örömes életembe éretted a tűzbe is.

A tulajdonosi és kormányzási jogokat a mi illeti: az iskola ez időszakban is meg sokáig „városi”-nak iratik ugyan az ottani hivatalos fogalmazványokban: de hogy az a kifejezés a város tulajdonát jelentette volna, alig hihető. Az erdélyi fejedelmek nem azért alapították és tartották fel a reform anyai-koikat, hogy azokat kizárólag egy város vagy egyház a maga tulajdonának tekinthessék, a minthogy midőn megtörtént, hogy némely debreczeni emberek a főiskola jövőjét (a fejedelmek által alapított szepességi dézsmát) magoknak visszatartották, az nagy vitára és törvénykezésre szolgáltatott okot (Tóth Fer. Tul a Tiszai Püsp. 139.) Innet és egy másik felmerült esetből, mely szerint a debreczeni tanács be akart folyni a deákok bevetelére, miért a püspöktől megfédett (u. o. 144 l.), látni lehet, hogy az egyházkerület és annak fejei nem engedték azt, hogy a főiskola lát Debreczen a maga tulajdonaként kezelje. Kormányzat és igazgatás tekintetében, kevesebb adattal rendelkezem mint kellene, hogy az akkori helyzetet tisztán lássam. Az előttem levőből az tünik ki, hogy az legnagyobb részben az egész időszakon át a város s később az egyház kezében volt, de a debreczeni lelkészeknek s magának a főiskolai tanárknak és ifjúságnak is meg voltak a magok s jogjaik és hatáskörük. Valószínű, hogy a fejedelmek is gyakoroltak koronként bizonyos jogokat; legalább ide mutat az, hogy a deákok Rákóczy Gy. udvari tisztjeinek és családjeinek öltözétet vették magokra egyenruháképen. A miut azonban az egyházkerület rendszeresen és hathatósan segélyezte a főiskolát: követezte is a közvetlen kormányzati jog egy részét magának, mint nt. K. T. M. ur is elbeszéli. A vitás ügyet végre az 1822 konvent intézte el aképen, hogy a vagyoni ügyek kérdésében és a tanárválasztásokban a két versengő testületet egyforma hatáskör illesse meg.

II.
Az iskola magosb rangu tanintezette akkor emek dett, mikor 1635-ben I. Rákóczi Gy. fejedelem ott egy újabb tanszéket alapított, mely időtől fogva tehát a rendes tanárok száma kettő lett. Az erdélyi fejedelmek már előbb is nagy mérvben gyarapították az iskolát: ugyhogy az ő segédelmek (részletesen esorolva Szücsnél II. 608. s köv. 1.), mikor rendszeresen befolytak, aligha teljesen elegendők nem voltak az intézet fenntartására. Nagyon hihető hogy az a Debreczen, mely 1564-ben leégett temlát 1626-ig nem építte fel s akkor is nagy részben az erdélyi fejedelem költségén, — az iskolaépítésben (a schola is teljesen leégett 1564-ben) sem boldogult jobban s módja sem lett volna Debreczen városnak oly sok költségbe kerülő épületet egyszerre állítani elő. Minden jelek oda mutatnak, hogy a tanoda épüetnek . . . építésére Bethlen Gábor, Rákóczi Gy. fejedelem, a magyar alföldi s erdélyi jöltevők is járultak segélyvel” stb. (Szücs I. m. II. 623.) Az erdélyi fejedelemség elenyészése után azonban az iskola fenntartásának terhe egyidőre egészen a városra szorult s Debreczen városa ekkor szerzet legnagyobb érdemeket a kollégium körül, midőnt. i. az ország egyéb részeiről is kiüldözött s földön futókká vált Muzsákat nemes keblére ölelte, táplálta s a reform. főiskolai képzést páratlan liberallitással egyforma fentartotta. — Méltán mondja Sz. Németi Mihály: „Egész Magyarország melyik tartomány s város tart mindennapi étellel s ruházattal is olyan öregebb s apróbb ifjakból áll scholát s abba tudós mestereket maga költségén” (Domin. Ajánl. Lev.) A város kedvező anyagi állapota, szerencsés földirati fekvése és polgárainak hitben, szeretetben erős lelkiüete egyaránt közreműködtek, hogy e hely a szorongatott tanügynek és reformációnak biztos asylumává és bástyájává lehetett. Azonban nemcsak kiint, hogy a terhek viselésére Debreczen város ereje nem elegendő. Eddő szöszatok intézettek tehát a bel-és külföldi hitrókonokhoz segedelemért és nem is siker nélkül. Az egyházkerület segélyezése különösen rendszeresült. Az egyházakat aratás után és szűret idején főiskolai követ keresték tel, kik nagyobb helyeken 1-2 hétig is lidözve házról-házra gyűjtötték az adományokat. Sőt, ha a deákok élleme megfogyatkozott, a debreczeni tanárok, kik az adománygyűjtésben és szerzésben mindenki-től függetlenül vagy és eredményes buzgóságot tanusítottak, időközben is irtak az egyházakhoz és gyors segélyt követeltek. A jelen század elején Debreczen nagyrésze s ebben a templom és a kollégium is, leégvén, az egyház, melynek kormánya 1763 óta teljesen elkülönítettett a városától, távolról sem volt képes a főiskola újraépítésére. A segélynyújtás tiszte ismét a kerületbeli gyülekezetekhez zett első sorban, melyek e czéla évekén át adakoztak, sőt a közel fekvők még tuvaroztak is; de nem kis mérvben jött segély a kerületen kívül esőktől is. Így készült el az épület mint felirata mondja: „a magyarországi hely. hitvallást tartó ececsiak és jöltevők adakozásából.” Ez időben állott a tanszemélyzet a theologia 2, a jogon 1, a bölcsészeten 3, összesen 6 tanárból, az alsóbb osztályok tanítására diákok alkalmaztatván.

Szeremlei Samu.

Napi hírek.

— Társas fölrándulás az orsz kiállításra. Simonffy Imre polgármester ur tegnap visszatért Budapestről, hol a magyar államvasutak igazgatóságánál fölértelét tett az 500 árleengedésnél még nagyobb kedvezményt eszközölni ki a Debreczenből tervezett társaság részére. — Azonban az igazgatóság ennél több leengedést egyáltalában nem akar adni. Mindamellett a fölbemmi szándékozók még mindig reményelhetnek, miután a polgármester urnak Malckovics Sándor miniszteri tanácsos és a kiállítás bizottság elnöke megígérte, hogy most már ő maga is mindent előfok követni hogy a tervezett városi kirándulások minél több kedvezmény mellett történhessenek meg.

— A lövészársatnak f. aug. 29 és 30-ikán tartandó diszlovészetéhez díjjakra Fischer Ferdinánd 5 frrt, Weszter István 5 frrt, Komlóssy Arthur egy db. Mária Terézia tallért, Des Combes Henrik 2 frrt, Fe. ér Domonkos egy 2 frrt tallért, ifj. Fodor József 2 frrt, Jóna Dániel 2 frrt, Jóna Sámuel 2 frrt tallért, Payer József 2 frrt, ifj. Payer József 2 frrt, Kovács Gyula 2 frrt. és Szikszay Lajos 2 frrt adományoztak melyért fogadják az adományozók a társulat köszönetét.

— Vilmos Lajos csinos udvarkertjében ma este R á c z K á r o l y kitűnő zenekara válogatott műsorozattal zene-estélyt tart.

Egy alkalommal így szólított meg Millet ur, a házigazdánk, érdemes öreg ur, jég szürke hajjal s almavörös pófával:

— Antal ur, ön okos, derék fiatal ember le fogja látni, hogy nem lakhatik nálam minden bér nélkül. Nem fogom ugyan elfoglalni a holmiját, de nagyon szeretném, ha lehetővé tenné, hogy néhány nap alatt más szállásra költözködjék. A mivel tartozik, meg fogja fizetni, mihelyt módjában lesz.

— Millet ur, válaszoltam előbb vagy utóbb megkapja a pénzt, legyen nyugodt.

— Tudtam jól hogy ön derék fiatal ember, szólit Millet s meghatva futta ki az orrát. Másnap reggel összeeszedtem a holmimat s várakoztam Jakab barátomra, hogy segítsen a kihurcolkodásnál. De hiában várakoztam. Jakab nem jött el. Magam költözködttem ki. Nagyon szomorú valék. Ha a nyomort kettesben viseljük s bajtársunk egyszerre és váratlanul elhagy, szerencsétlenek s végtelenül levertnek érezzük magunkat.

Egy évnd tovább irogattam verseket Clovis utcai magányomban, midőn egy vasárnap véletlenül találkoztam Jakab barátommal. Alig ismertem rá, az előbb ugyancsak szegényes öltönyben volt. De a sorsának nyilván szerencsés átalakulása nem tette büszkévé Jakab barátomat. Gyorsan hozzám lépett s szívélyesen kezé nyújtá.

— Eszrevettem, hogy terhedre vagyok, kedves Antal, monda, azért váltam meg tőled.

— Nagyon rosszul esett akkor, válaszoltam, annyival inkább, mert szó nélkül állottál odább.

— Tudom hogy nem bocsátánál el, s az elveimmel ellenkezett oly sokáig terhed re lenni.

— Terhemre? . . . Hogy érted azt, kedves Jakab?

— Beláttam hogy reám nézve ámbar

— A tulajdonosi és kormányzási jogokat a mi illeti: az iskola ez időszakban is meg sokáig „városi”-nak iratik ugyan az ottani hivatalos fogalmazványokban: de hogy az a kifejezés a város tulajdonát jelentette volna, alig hihető. Az erdélyi fejedelmek nem azért alapították és tartották fel a reform anyai-koikat, hogy azokat kizárólag egy város vagy egyház a maga tulajdonának tekinthessék, a minthogy midőn megtörtént, hogy némely debreczeni emberek a főiskola jövőjét (a fejedelmek által alapított szepességi dézsmát) magoknak visszatartották, az nagy vitára és törvénykezésre szolgáltatott okot (Tóth Fer. Tul a Tiszai Püsp. 139.) Innet és egy másik felmerült esetből, mely szerint a debreczeni tanács be akart folyni a deákok bevetelére, miért a püspöktől megfédett (u. o. 144 l.), látni lehet, hogy az egyházkerület és annak fejei nem engedték azt, hogy a főiskola lát Debreczen a maga tulajdonaként kezelje. Kormányzat és igazgatás tekintetében, kevesebb adattal rendelkezem mint kellene, hogy az akkori helyzetet tisztán lássam. Az előttem levőből az tünik ki, hogy az legnagyobb részben az egész időszakon át a város s később az egyház kezében volt, de a debreczeni lelkészeknek s magának a főiskolai tanárknak és ifjúságnak is meg voltak a magok s jogjaik és hatáskörük. Valószínű, hogy a fejedelmek is gyakoroltak koronként bizonyos jogokat; legalább ide mutat az, hogy a deákok Rákóczy Gy. udvari tisztjeinek és családjeinek öltözétet vették magokra egyenruháképen. A miut azonban az egyházkerület rendszeresen és hathatósan segélyezte a főiskolát: követezte is a közvetlen kormányzati jog egy részét magának, mint nt. K. T. M. ur is elbeszéli. A vitás ügyet végre az 1822 konvent intézte el aképen, hogy a vagyoni ügyek kérdésében és a tanárválasztásokban a két versengő testületet egyforma hatáskör illesse meg.

— A tulajdonosi és kormányzási jogokat a mi illeti: az iskola ez időszakban is meg sokáig „városi”-nak iratik ugyan az ottani hivatalos fogalmazványokban: de hogy az a kifejezés a város tulajdonát jelentette volna, alig hihető. Az erdélyi fejedelmek nem azért alapították és tartották fel a reform anyai-koikat, hogy azokat kizárólag egy város vagy egyház a maga tulajdonának tekinthessék, a minthogy midőn megtörtént, hogy némely debreczeni emberek a főiskola jövőjét (a fejedelmek által alapított szepességi dézsmát) magoknak visszatartották, az nagy vitára és törvénykezésre szolgáltatott okot (Tóth Fer. Tul a Tiszai Püsp. 139.) Innet és egy másik felmerült esetből, mely szerint a debreczeni tanács be akart folyni a deákok bevetelére, miért a püspöktől megfédett (u. o. 144 l.), látni lehet, hogy az egyházkerület és annak fejei nem engedték azt, hogy a főiskola lát Debreczen a maga tulajdonaként kezelje. Kormányzat és igazgatás tekintetében, kevesebb adattal rendelkezem mint kellene, hogy az akkori helyzetet tisztán lássam. Az előttem levőből az tünik ki, hogy az legnagyobb részben az egész időszakon át a város s később az egyház kezében volt, de a debreczeni lelkészeknek s magának a főiskolai tanárknak és ifjúságnak is meg voltak a magok s jogjaik és hatáskörük. Valószínű, hogy a fejedelmek is gyakoroltak koronként bizonyos jogokat; legalább ide mutat az, hogy a deákok Rákóczy Gy. udvari tisztjeinek és családjeinek öltözétet vették magokra egyenruháképen. A miut azonban az egyházkerület rendszeresen és hathatósan segélyezte a főiskolát: követezte is a közvetlen kormányzati jog egy részét magának, mint nt. K. T. M. ur is elbeszéli. A vitás ügyet végre az 1822 konvent intézte el aképen, hogy a vagyoni ügyek kérdésében és a tanárválasztásokban a két versengő testületet egyforma hatáskör illesse meg.

Szeremlei Samu.

Napi hírek.

— Társas fölrándulás az orsz kiállításra. Simonffy Imre polgármester ur tegnap visszatért Budapestről, hol a magyar államvasutak igazgatóságánál fölértelét tett az 500 árleengedésnél még nagyobb kedvezményt eszközölni ki a Debreczenből tervezett társaság részére. — Azonban az igazgatóság ennél több leengedést egyáltalában nem akar adni. Mindamellett a fölbemmi szándékozók még mindig reményelhetnek, miután a polgármester urnak Malckovics Sándor miniszteri tanácsos és a kiállítás bizottság elnöke megígérte, hogy most már ő maga is mindent előfok követni hogy a tervezett városi kirándulások minél több kedvezmény mellett történhessenek meg.

— A lövészársatnak f. aug. 29 és 30-ikán tartandó diszlovészetéhez díjjakra Fischer Ferdinánd 5 frrt, Weszter István 5 frrt, Komlóssy Arthur egy db. Mária Terézia tallért, Des Combes Henrik 2 frrt, Fe. ér Domonkos egy 2 frrt tallért, ifj. Fodor József 2 frrt, Jóna Dániel 2 frrt, Jóna Sámuel 2 frrt tallért, Payer József 2 frrt, ifj. Payer József 2 frrt, Kovács Gyula 2 frrt. és Szikszay Lajos 2 frrt adományoztak melyért fogadják az adományozók a társulat köszönetét.

— Vilmos Lajos csinos udvarkertjében ma este R á c z K á r o l y kitűnő zenekara válogatott műsorozattal zene-estélyt tart.

Egy alkalommal így szólított meg Millet ur, a házigazdánk, érdemes öreg ur, jég szürke hajjal s almavörös pófával:

— Antal ur, ön okos, derék fiatal ember le fogja látni, hogy nem lakhatik nálam minden bér nélkül. Nem fogom ugyan elfoglalni a holmiját, de nagyon szeretném, ha lehetővé tenné, hogy néhány nap alatt más szállásra költözködjék. A mivel tartozik, meg fogja fizetni, mihelyt módjában lesz.

— Millet ur, válaszoltam előbb vagy utóbb megkapja a pénzt, legyen nyugodt.

— Tudtam jól hogy ön derék fiatal ember, szólit Millet s meghatva futta ki az orrát. Másnap reggel összeeszedtem a holmimat s várakoztam Jakab barátomra, hogy segítsen a kihurcolkodásnál. De hiában várakoztam. Jakab nem jött el. Magam költözködttem ki. Nagyon szomorú valék. Ha a nyomort kettesben viseljük s bajtársunk egyszerre és váratlanul elhagy, szerencsétlenek s végtelenül levertnek érezzük magunkat.

Egy évnd tovább irogattam verseket Clovis utcai magányomban, midőn egy vasárnap véletlenül találkoztam Jakab barátommal. Alig ismertem rá, az előbb ugyancsak szegényes öltönyben volt. De a sorsának nyilván szerencsés átalakulása nem tette büszkévé Jakab barátomat. Gyorsan hozzám lépett s szívélyesen kezé nyújtá.

— Eszrevettem, hogy terhedre vagyok, kedves Antal, monda, azért váltam meg tőled.

— Nagyon rosszul esett akkor, válaszoltam, annyival inkább, mert szó nélkül állottál odább.

— Tudom hogy nem bocsátánál el, s az elveimmel ellenkezett oly sokáig terhed re lenni.

— Terhemre? . . . Hogy érted azt, kedves Jakab?

— Beláttam hogy reám nézve ámbar

— A tulajdonosi és kormányzási jogokat a mi illeti: az iskola ez időszakban is meg sokáig „városi”-nak iratik ugyan az ottani hivatalos fogalmazványokban: de hogy az a kifejezés a város tulajdonát jelentette volna, alig hihető. Az erdélyi fejedelmek nem azért alapították és tartották fel a reform anyai-koikat, hogy azokat kizárólag egy város vagy egyház a maga tulajdonának tekinthessék, a minthogy midőn megtörtént, hogy némely debreczeni emberek a főiskola jövőjét (a fejedelmek által alapított szepességi dézsmát) magoknak visszatartották, az nagy vitára és törvénykezésre szolgáltatott okot (Tóth Fer. Tul a Tiszai Püsp. 139.) Innet és egy másik felmerült esetből, mely szerint a debreczeni tanács be akart folyni a deákok bevetelére, miért a püspöktől megfédett (u. o. 144 l.), látni lehet, hogy az egyházkerület és annak fejei nem engedték azt, hogy a főiskola lát Debreczen a maga tulajdonaként kezelje. Kormányzat és igazgatás tekintetében, kevesebb adattal rendelkezem mint kellene, hogy az akkori helyzetet tisztán lássam. Az előttem levőből az tünik ki, hogy az legnagyobb részben az egész időszakon át a város s később az egyház kezében volt, de a debreczeni lelkészeknek s magának a főiskolai tanárknak és ifjúságnak is meg voltak a magok s jogjaik és hatáskörük. Valószínű, hogy a fejedelmek is gyakoroltak koronként bizonyos jogokat; legalább ide mutat az, hogy a deákok Rákóczy Gy. udvari tisztjeinek és családjeinek öltözétet vették magokra egyenruháképen. A miut azonban az egyházkerület rendszeresen és hathatósan segélyezte a főiskolát: követezte is a közvetlen kormányzati jog egy részét magának, mint nt. K. T. M. ur is elbeszéli. A vitás ügyet végre az 1822 konvent intézte el aképen, hogy a vagyoni ügyek kérdésében és a tanárválasztásokban a két versengő testületet egyforma hatáskör illesse meg.

ormányzasi jogokat a
dészekben is meg so-
ugyan az ottani hi-
ban; de hogy az a
mat jelentette volna,
fejedelemek nem azért
fel a reform anyais-
kizárólag egy váro-
ajdonának tekinthete
m megtörtént, hogy
ek a főiskola jövő-
tal alapított szepes-
atartottak, az nagy
szolgálatot okot
Pásp. 139.) Innét
esetből, melyszerint
skart folyi a deákok
spóktól megfeddett
goly az egyházközi-
ek azt, hogy a főisko-
ajdonaként kezelje.
s tekintetében, keve-
s mint kellene, hogy
tan lássam. Az előt-
hogy az legnagyobb
on át a város s ké-
volt, de a debreczeni
a főiskolai tanárkar-
váltak a magok s ép
alószínű, hogy a fe-
koronként bizonyos
utat az, hogy a de-
ritisztjeinek és ese-
magokra egyenruha
a az egyházközi-
an segélyezé a főis-
zvetlen kormányzati
miut nt. K. T. M.
gyet végre az 1822.
en, hogy a vagyoni
tanárválasztásokban
egyforma hatáskör

— Az országos kiállítás bíráló bizott-
ságai az összes csoportokban befejezte mű-
ködését. Az eredmény szept. 1-én fog kihir-
detetni, s attól kezdve fellebbezések meg-
tehetők. Mint értesülünk több debre-
czeni kiállító részéről első
rangra kitüntetésben.

— Helyreigazítás. Tegnap számunk-
ban „A díszlővészet eredménydijai” című
közleményben hibásan állott az, mintha a
legnagyobb lővésekért a díjak arany for-
tokban adatnának ki a fr. helyett franc-
osul adódnak.

— Egy betiltott foglalkozás. A rend-
őrség az engedély nélküli szállásadással fog-
lakozást, melyet pedig városunkban főként
a közérkölség rovására sokan űztek, szí-
górán betiltotta.

— Eljegyzés. Hajdu Dorogon Fehér
Emma kisasszony, Fehér Emánuel püspök he-
lyettes leányát eljegyezte Cserszky Sándor,
munkácsi egyh. megyei végzett papnövendék.

— Ditrőné E. Mari a múlt héten Kar-
tágon vendégszerelt s a „Csók” „A falu-
sók” és a „Képzelt beteg” darabokban lé-
pett fel. A karagazik el voltak ragadtatva
a művésznő játéka által.

— Horvát és németközségek az er-
délyi kultur egyletért. A nagymartoni já-
rás (Sopronm.) községei, névszerint: Nagy-
marton (keresztyény), Nagymarton (zsidó
község), Lajtasztemiklós, Pesenyéd, Tormafa-
la, Siklós, Felsőzsfalya, Márc, Náda-d, Szikra,
Rétfalu, Fraknó, Öjtél-k, Stodra, Ottova,
Daruafalva, Petőfalva, Zemenye községek az
erdélyi magyar köznevelődési egyesület ren-
des tagjai közé magukat beiratták 6 évre. E
község valamennyie német és részben horvát
nyelvű lakosokból áll s így a hazafias tett
annál nagyobb díszeséttükre szolgál. Az al-
földi magyar községek és városok példát ve-
hetnének ezektől.

— A főmérnök figyelmébe. A neuf-
vateri aszfalt társaság a piac utcai aszfalt-
járdát épen most javíttatja. Nagyon kedvező
alkalom ez arra nézve, hogy a czepléd
utca elején levő kocsi állomás is aszfalt bur-
kolattal láttassék el. Azt hisszük, hogy nem
szükséges ennek czélszerűségét bizonyítani
a csinoságot nem is említve főként közegész-
ségi szempontból. A régi takarékpénztár
valószínűleg teljes készséggel hozzájárulna a
költségek részben viseléséhez. Ezzel kapo-
soltan lehetne eszközölni az annyiszor pana-
solt „Bika” szálloda csatornaának a járda
alatt való levelezését is. Holnap épen teljes
tanácsülés tartatik itt el lehetne ezt határo-
ztatni. (Beküldetett.) Ezen felszólaláshoz a ma-
gunk részéről azon megjegyzést csatoljuk, hogy
még ezen bérkocsi állomás helyett, mely most
még inkább megszünti a különben keskeny
utczarészt, s épen nem illik egy czukrázda
és kaszinó közvetlen szomszédságába, egy
másikat ohajánának kijelölni. Czélsze-
rűnek tartjuk erre nézve a piactetcazi ko-
sultnak a kut felőli részét, mely ép oly al-
kalmatos lenne ezen czélra, mint a Bika
előtti állomás.

— A Dobos-féle vendéglő megvásárlá-
sára mindeztideig nem tekinthető véglegesen
elhatározott ténynek. Simonffy Imre polgár-
mester ur fentjárt ugyan ezen ügyben a múlt hét
előjén a fővárosban s ott a tulajdonos Neusch-
loss és Marcell czéggel a feltételeket meg-
beszélte, azonban az eldöntés még a városi
tanácsra vár. Holnap, a mikor teljes tanács-
ülés tartatik, már valószínűleg biztos er-
edményről tudósíthatunk.

— Az éretlen gyümölcsök eldobása
napj minden van. Azért az I. kerületi kapi-
tányság jó akarattal figyelmezteti a gyümölcs-
es adókat, hogy éretlen gyümölcsöt ne hozza-
nak a piacra.

— A juh-vásár holnap veszi kezdetét.
Az utczának igen nagy falakát lehet látni,
a mint a vásártér felé hajtanak. A kínálat
többé nagy lesz; csak vevő legyen.

— Nagyvárad hírek. L. P. O. N. O. Z. K. Y.
István lát. szertartásu püspök hetfőn ülte
meg 71-dik születés napját; ez alkalommal
számos üdvözlés érkezett a derék főpaphoz.
A biharmegyei regészeti és tör-
ténelmi egyet. vásáruap d. u. Br. Döry Jó-
zsef főispán elnöklete alatt tartotta meg
évi közgyűlését — Tiszta viselőkké
egyhangul megválasztattak: tiszteletbeli
elnökké báró Döry József, elnökké Dr. Rómer
Flóris Ferencz, alelnökké idős Gyálakay
Lajos, titkárrá Hegyessy Márton, régiségtár-
sárré ifj. Bölöny Sándor, pénztárnokká Gál-
bori Sámuel, ügyészé Rítók Zsigmond. A
„biharmegyei honvédegyelet” is
ugyan akkor délután tartott közgyűlést
Beöthy A. N. d. o. r. elnöklete alatt. —
Melyen Tisza László leirata egyhangulag
elfogadtatván, a folyó évi aug. 22-én Buda-
pesten tartandó rendkívüli honvédegyülésre
képviselőül Szunyogh Albert egyleti elnök
Beöthy Andor alelnök, Komlóssy Pál egy-
leti főjegyző választott meg. — Elgá-
zolás. Vasárnap délután egy uri fogat a
vasúti indóház közelében Debreczeny András
püspöki lakos vasúti munkást elgázolta ki-
súlyos sebeket kapott. Vár o s l i g e t V á-
r a d o n. A közönség körében mozgalom in-
dult meg, hogy a Nagy-lud melletti füves
városligette alakíttassék át.

— A tegnapi rémes gyilkosság ügyé-
ben ma egész nap folyt a 70 esztendő gyil-
kos és az iszonyu esemény tanuainak kihall-
gatása Nagy Gusztáv I. területi alkaptány
előtt. A corpus delikti, melylyel a szeren-
csétlen házastársan a halálos sebek ejtettek
egy rövid pengéjű, a sok közörlőléstől már

elkoptott fanyelű kés Legalláb a gyilkossá-
gát állítja, hogy ezzel követte el a gyilkosságot
míg egynemelyik tanu jónél nagyobb ként
emlget.

Kassay Sámuel. A kollegiumon
gyászlobogó len-
A jogakadémia egyik kitünő tanára, a statisztika, az európai jogtörténet, jog és állam-
tudományi encyclopaedia és államszámviteltan
előadója, mint az akadémiai tanszakok hely-
ettes igazgatójához Balogh Ferencz urhoz
ma d. e. Nagyváradról érkezett távirat tu-
dátja, ma a biharmegyei közokrázda meg-
halt. A derék tanár már évek óta veszedel-
mes tödőbajban szenvedett; a jelen év tavaszán
márczius elején ezen baja oly súlyossá vált,
hogy előadásokat sem tarthatott többé s az
igazgatói teendőket melyeket másfél éven át vég-
zett, Csiky L. hitvány, tantárgyauak előadását
pedig Körössi Sándor, Dr. Kovács Sándor
és Liszka Nándor jogtanárok vették át. A
nyáron egy ideig főt. Révész Bálint püspök
ur szőlőjében lakott, majd innen az ajnácskői
(Gömör m.) fürdőbe ment. E közben beteg-
sége mind súlyosabbá vált majd a múlt hó
vége felé a n. váradi Püspök fürdőbe akarta
magát fölvetetni. It azonban mint apóló nélküli
halálán levő nehéz beteget nem fogadták el.
Az „Apolló” szállodában hasonlóképp járt; így
került a biharmegyei közokrázda. A roko-
nok mint anyósa Budaházy Józsefné asszony
lépéseket tettek hazahozatala iránt, azonban
a kórház igazgatósága ezt már lehetetlennek
jelentette ki. E letrajzi adataiból megem-
líjtük, hogy Debreczenben született 1844-ben,
igen szegény szülőktől, apja Sámuel kézmű-
ves volt. Iskoláit is részben végezte részben
pedig magán uton. Mielőtt debreczeni jogtanár
lett volna, Nagy-Kállóban volt törvénytudó
jegyző Midőn a tisztán tuli egyázkörület 1875-
ben itteni jogakadémiait nagy áldozatokkal szer-
vezte Körössi Sándor Dr. Kovács Sándor és
Liszka Nándorral egyidőben ő is elválasztva
az 1875-ben júliusban tartott kerületi gyű-
lésen, tanszékét az 1875—76-ik iskolai év-
ben foglalta el szept. 16-án tartott ünnepélyes
beiktatáson, mely alkalommal „A statisztika
fogalmáról tartott tudományos felolvasást. Min-
tegy három évóta övezte. Neje Budaházy
családból való volt. Egy kis 7 éves fia ma-
radt. Nyugodjék békével.

— A magyar dalsarnok megbukott
és ez által oly vállalat szünt meg a fővá-
rosban mely már hetek óta kissé nagyobb
botranysok színhelye. Alig három hónapja,
hogy a magyar dalsarnok megnyitott és a
közönség oly pártfogásban részesíté, mely
valóban meglepő volt Solymosy Elek, a nép-
színház tagja, volt a dalsarnok névleges
igazgatója, de a tulajdonképeni intéző kéz
más volt. Solymosy adóssággal kezdte a
vállalatot, ő hitelezőinek „szébében” volt s
egy látszik nem folyhatott be a bevételek
kezelésébe, mert ezek első sorban a hitelező-
ket illették. Elég az hozzá, a nagy pártolás
daczára, a tagokat nem fizették, kik végre
kijelentették, hogy hazafiaságból nem éne-
kelnek és nem mőködnek és sztrájkjal fenye-
getőztek, ha nem fizetik ki őket. A közre-
remőködők egymásután mentek el, mivel fi-
zetést nem kaptak. — Egyszer a zenekar
sztrájkolt, mások az énekesek vagy énekes-
nők hagyták ott a közönséget és a színpa-
dot az előadás közepén, szóval, napirenden
voltak a skandalumok. Végre sztrájkolt a
gáztársulat is és miután nem volt világítás
a dalsarnok „a helyiség czélszerűbb beren-
dezésének” ürügye alatt, két napig zárva
volt. Ujból megnyitott, de csak a mai napig
tengődhetett a közönség, hisz ez természetes
elvesztette bizalmát a vállalat iránt, melyet
a gondtalanság és könnyelműség juttatott
tönkre. Nehány nap múlva megtartják az ár-
verést, a hitelezők meg az utolsó deszkát is
viszik, azonban még ezzel nem lesz vége
a dalsarnok ügyének. Nyitititok ugyanis
a dalsarnok, hogy a vállalkozó ellen (vaj-
jon ki az tulajdonképen, még nem tudhatni)
bünyfenítő feljelentést tettett a főpinczer ál-
tal, ki 1000 frtnyi kauczióját látja veszélyez-
tetve; a pénztáros n sem látja biztos ke-
zében a maga 500 frtos kauczióját és fűnek
fának, minden egyes vendégnek beszélték,
hogy a vállalkozó rászedte őket és pénzüket
nem adja vissza. A dalsarnok bukásának te-
hát szomorú utójátéka lesz. Valóban szegény
hogy az oly népszerű eszmét, minő a ma-
gyar dalsarnok tervé volt a fővá-
rosban, ily gyaázatosan buktatják meg, míg
a német orfeumok viragoznak!

daczára annak, hogy IV. Vilmos király min-
dent elkövetett, hogy ezt lehetlenné tegye.
A herceg láthatólag megtetszett, mint rend-
kívül élénk és férfias szép udvaronc a
királynőnek, a kire azonban mégis az a ne-
vezetes feladat várt, hogy maga bátorítsa fel
kérői közül azt, akit férjül kiválasztott. A
királynő finom tapintata annk is megtalálta
a maga módját. Egy udvari bálon nyújtott a
hercegnek egy virágcsokrot, mire a szerel-
mes herceg, minthogy nyakig gombolt egyen-
ruhája nem engedte meg, hogy a virágot mel-
lére tűzze, kivette tollkését, kabátját szive
fölött fölhasította, s oda tűzte a virágot.
Ugyanaz este, később köszönetet mondott a
királynőnek azért a vendégszeretetért, mely-
lyel Angliában fogadták, mire a királynő azt
kérdezte:
„Ha fonséged Angliában oly jól érzi
magát, — nem volna hajlandó nálunk marad-
ni?”
„Az állandóan itt maradhatást életem-
mel vásárolnám meg,” felelt a herceg.
A királynő másnap magához hívatta a
herceget, s nyíltan, könyező szemekkel szólt
hajlandóságáról iránta, mire a herceg letér-
delve csókolta meg a királynő kezét.
„E drága kezét, melyet én többé elbo-
csátani nem akarok soha.”
Egy év múlva, 1840-ben megtörtént a
házasság. — Amint a királynő maga egykor
sokkal szebben énekel, mint a hogy a mű-
kedvelők szoktak, úgy lányai mindenikében
van bizonyos művészi érzék; egyik fest, a
másik zongoráz, stb. A királynőt Thalberg
tanította zongorázni, s Lablache-tól, a párisi
bassistától tanult énekelni, ki az évadot Lon-
donban töltte. Lablache tanítványai közé tar-
tozott Giovanni di Carino herceg is, egy na-
gyon sensibilis fiatal ember, a ki korán ár-
vaságra jutott, mérhetetlen vagyon urává
lett de mégis buskornok volt, s szerencsét-
lennek érezte magát. Beteges blazirtsággal
ment egyszer Lablachehoz, 1843-ban, midőn
meglátva nála egy albumot, így kiáltott fel:
„Ah! milyen nagyszerű album!”
A bársonyba kötött aranyos album vi-
rágokkal volt teli füstve, zománcozva, négy
sarkán rubinokkal. Az első lapra volt írva
két dal Schüllertől, alatta női hátírással e-
szavak:
„Al mio maestro di musico.
A herceg sajtáságos izgatott hangu
latba jött.
„Kitől kapta ön ezt az albumot?”
„Egyik notánitványomtól!”
„S a német dalok?”
„O irfa!”
„Olyan tehetséges?”
„Igen mondá Lablache, ilyen az egész
család. Anyja befejezett művésznő a zongor-
rán, nagynéje nagyszerű dalokat ír, egyik
nagybátyja szépen tud flótázni, a másik a
kis bögön játszik. Az én tanítványom zongor-
rázik, rézmetszeteket készít, fest, mintaszé-
rűken lovalog s úgy játszik billiardo, mint
Jocelin.”
— „Német nő?”
— „Nem, angol.”
„Hogy hívják?” Lablache nem felelt,
minthogy különö engedély nélkül nem be-
szélhetett tanítványáról, minthogy a királynő
nem akarta köztudomásúvá tenni, — hogy
asszony létre énekelni tanul. A herceg to-
vább faggatta: minő? Bájos, termetre szép,
szeme gyönyörű, s lába a legkissebb Ang-
liában.
„Nőül veszem” — dadogta a herceg.
„Már asszony” felelt Lablache. Külön-
ben sem vehetném el, daczára gazdaságának,
hercegi rangjának...
— „Lablache, könyörgöm önnek, csak
mesziről akarom imádni, de egyszer látnom
kell őt.”
Lablache, vállalt volt:
„Jó, ne kérdezősködjék neve után, meg-
láthatja még ma este, mert itt van Párisban,
s megígérte, hogy ma elmegy Thalburg han-
versenyhez.”
Egy félórával később a hangversenyben
ültek. Az egyik gazdagon feldíszített páholyba
belép egy fiatal széke hölgy, egyszerű öltö-
zésben, buzávirág koszorúval fején. „Ennek
lelt lennie!” kiáltott a herceg. „Eltalálta!”
felelt Lablache. Másnap a herceg a tuille-
riákban volt, midőn egyszerre jönn látja La-
jos Fülöp királyt karján a széke hölgyvel.
„Ki ez az asszony? kérde a herceg elvadul-
tan; az az asszony, a király karján!” A
körülállók felelet helyett mélyen meghajto-
ták magukat s azt kiáltották: „Vive le roi!
Vive la reice d'Angleterre Victoria!” Carrino
ajultan rogyott össze: „Az angol királynő.”
A királynő látta elkor a herceg földült ar-
cát, sóvár, epedő vonárait, s láthatá még
azontul gyarkorta. Nehány hónap múlva egy
örült, törrel rohant Albert herceg kocsijára,
hogy meg kell őt ölnie, aki tőle édes meny-
asszonyát elrabolta. Carrino herceg azontul
a tébolyultak között lakott, de néhány hónap
mulva szenvedései véget értek, a halál meg-
szabadította. Világos pillanataiban áldotta a
herceget — a kit mások átkozott — hogy
a királynőt olyan boldoggá teszi. S folyton
küld üdvözléseit a királynőnek. Egyszer em-
liték a királynő előtt a herceg tragikus sor-
sát, mire asszonyhoz illően azt mondá:
„Ah, miért nem mutatá be magát udvarunk-
nál az a szegény herceg, barátunkká tettük
volna s megmentettük volna életét. Szegény
herceg!”

KÖZGAZDASÁG.

— A gabnaüzlet. Daczára azon általa-
nosan elismert ténynek, hogy Amerika és
Európa az új idénybe egészen jelentéktelen
régi készletekkel lépnek át, a lefolyt héten
az összes gabnapiaczokon árhanatás állott
be és a fogyasztás azon félelme, nehogy a
legközelebbi szükségletet igen korán és drá-
gán vegye meg, oly nagy lett, hogy a kész-
árúüzletben teljes pangás állott be. A visz-
szahatás a belöldi gabna-központokra nem
maradhatott el, de bármennyire lanyha is a
hangulat mindentel és bármennyire hanyat-
lottak is a buza kiviteli kilátások, a belöldi
árak még mindig magasabbak, mint a világ
piaczon. Ennek tulajdonítható, hogy bár a
buza ritka szépségű és súlyos, és az eladók
nagy előékenységet tanúsítanak, még sem
lehet a kivitelnek lendületet adni. E mellett
a belöldi fogyasztók is tartózkodóbbnak a na-
gyobb vételektől, úgy, hogy az eladók látván
az áru eladhatlanságát, a múlt hét végén
még a kínálattal is felhagytak. Egyedül az
árpaüzlet alakult egy kissé barátságosabban,
de a külföld ezt is csak 25 kr árengedés
mellett vásárolt. Ez bizonyára nem valami
örvendetes dolog, de legalább reményt nyújt
arra nézve, hogy a jobb minőségű árpa,
amennyiben a belöldi fogyasztáson túl felel-
leg marad, Anglia és Dél-Németország felé
utat fog találni.

Husárak.

megálapítva s bejelentve 1885 aug 5-től
aug. 12-ig.
46 kr. Rác Györgynél czepléd utca
2599 sz. a. Csapó utca 10 sz. a. Rózsater
6 sz. allatt.
Minden többi bejelentett 27 mézarszék
ben pedig 48 kr.
Jegyzet: Magyar Gábor három szé-
kében 1 kiló husz nyomtaték nélkül 8 krral
drágább.
Debreczen 1885. július 28-án.

Terményárak a debreczeni piacon.

Debreczen, 1885. aug. 4-én.

Egy m. mázaa	felső, közép, alsó.
Buza	6.80 6.60 6.40
Kétszeres	6.00 5.90 5.80
Rozs	5.20 5.10 5.00
Árpa	4.80 4.70 4.60
Zab	5.50 5.35 5.20
Tengeri	6.70 6.35 6.60
Köles	7.00 6.75 6.50
Burgonya 1 zsákuj	1.20
100 kl. szalonna	50.00 48.50 47.00
100 kl. hajt.	50.00 48.50 47.00

Felelős szerkesztő és kiadó lapnyájdonos
Vársei Arnold.
Főmunkatársa: Karcsos Vilmos.

Nyílt-tér.

FOGORVOS

Dr. DEAK

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fog-
orvos és udvari tanácsos segédorvosa)

fog- és szájbetegségeket alaposan gyógyít.

Odvas fogakat a legkitünőbb anyagokkal töm
(plombiroz) — Egyes műfogakat és egész
fogsorokat a legújabb amerikai légnymatu
szerkezet szerint készít.
A fogkö, vagy bármily lerakomány
által éktelenné vált fogakat megtisz-
títja.
A használhatatlanná lett fogakat és fog-
gyökereket eltávolítja.
Rendel: d. e. 9—12 és d. n. 2—5 óráig naponta.
DEBRECZEN, piacz, Vecsei-ház (a „Bika” szál-
loda és Nagy-Hatvan-utca közti soron.)
Dr. DEAK „antisepticuma” (fogpor és száj-
víz) a fogak és szájúr tisztántartására.
Ára 60 kr.
Főraktár: Göttl Nándor gyógyszerháza a
„Megváltóhoz”

Giraud Ottmár fogász

Nagyváradról.

Tisztelettel értesíti a t. cz. közönséget,
hogy e vásár alatt ép úgy mint minden
helybeli vásár alkalmával a fogfájásban
szenvedőknek mind műteti, mind technikai te-
kintetben, a legújabb rendszerek szer-
int s a

legnagyobb kimélet mellett

szolgáltatja a fogak és egész fogsorok ké-
szítése, arany, platina, czémet vagy
amalgam általi plombirozás, fogak tisztítása és
reszelése, valamint tovább meg nem tartható
fogak és foggyökerek kihuzásával.
Lakása: Széchenyi-utca
Mencze-ház 1813.

ÜZLETHELYISÉG VÁLTÓZTATÁS.

Az arany osizmához
ezimzett

női, férfi és gyermek czipő üzletemet

főpiacz-utcára a városháza épületébe.

Telegdy K. Lajos könyvkereskedése tőzsomszedságába helyeztem át.

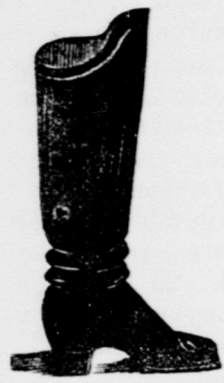
A mit is azon kéréssel hozok a n. é. közönség becses tudomására, hogy szerény vállalatomat ezután is, mint eddig, pártolni kegyeskedjék,

illő tisztelettel

FALK OTTO

Debreczen, főpiacz-utca a városháza épületében.

Megrendelések mérték után, ugyszinté javítások gyorsan es pontosan elkészittetnek.

A torontalmegyei gazdasági kiállításon 1884-ben **EZÜST DISZ-OKLEVELLET** nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyögyész. kiállításon **EZÜST ÉRMET** nyert.
A triestzi 1882. évi kiállításon **BRONZ-ERMET** nyert.
A gráci 1880-ik évi országos kiállításon **ELHÍRÉSI OKLEVELLET** nyert.

A MOHAI MAGNES FORRÁS

hazánk egyik legzsenésavdusabb

SAVANYUVÍZ

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajában. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiferjedi kedveltségnek örvend.

Kizárólagos
foraktár

Édeskuty L.

m. kir. udv. szállítónál,
Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás

1,500,000

palaczk.

Debreczenben kapható: Csanak József, Geréby Fülöp, Rickl József Zelmós, Szabó Zsigmond, Varga Lajos és Benedek Árpád uraknál.

Monogram és címer vésések.

Óra és ékszer javítások jutányosan.

Van szencsem a n. é. közönség becses tudomása hozni, hogy egy nagyobb szerű bevásárlási utról hazatérve, raktáramat

legujabb divatu ékszerekkel

valódi svájci

arany és ezüst órákkal

újítottam föl s ezüst készletemet gyönyörű kivitelű bő választékú 13 próbás ezüst neműekkel gazdagítottam.

Midőn ugy mélyen tisztelt vevőimet mint a n. é. közönséget dus raktárom izlésteljes czikkei szives megtekintésére tisztelettel fölkérem, egyszersmind biztosítom a legszolidabb kiszolgálat s

rendkívül jutányos árakról.

Tisztelettel

Löfkovics Arthur és Tsa.

órák és ékszerész.

Debreczen, főpiacz 2142. sz.

a főposta tőzsomszedságában.

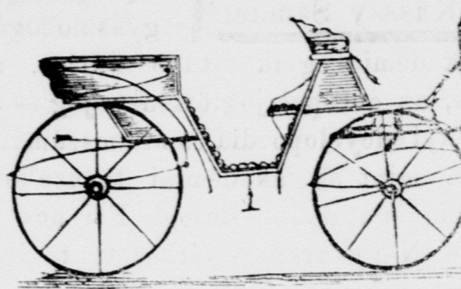
Minden óráért 1 évijótállást vállalok.

Legnagyobb választék fali inga órákban.

ORAVSZKY JÁNOS

kocsigyártó

DEBRECZENBEN

a darabos-utczai saját házában, collégium sorján.

Ajánlja mindenféle nagy mennyiségben elkészített

NYITOTT és ZÁRT KÉSZ KOCSIK

raktárt; valamint mindenféle **KOCSIK KIJAVÍTÁSA és BECSERÉLTETÉSE** egy helyben, mint vidékre a legjutányosabb áron eszközöltetik. Mindennemű **KOVÁCS és KERÉKGYÁRTÓ** munkáit saját műhelyemben végeztetnek.

Ezuttal a vásártéren nem fogok raktárt állítani, hanem csakis saját házámmal.

ÚJÜZLETNYITÁS.

Alulírott van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek becses tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon Biedermann E. ur házában egész ujjan berendezett

női divat-, kézmű és rövidáru

üzletet nyitottam.

Kereskedésemet akkép rendeztem be, hogy a jelenkor igényeinek teljesen megfelelhessenek.

Több évi tapasztalataim után a kereskedői pályán azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy árucikkeimet a

legolcsóbb forrásokból

és

tekintélyes gyárosoktól

szereztem be, a melyeket viszont

méltányos árak

mellett fogok elárusítani.

Midőn bátor vagyok a n. é. közönség becses figyelmét fölhívni, egyidejűleg kötelességemnek tartom kijelenteni azt, hogy jelszavam

MÉLTÁNYOS ÁR

és

PONTOS KISZOLGÁLAT

leend; a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva magamat.

Debreczen, 1885. Augustus hó,

Teljes tisztelettel

KISS LAJOS.

ÚJÜZLETNYITÁS.

Kereskedelmi szakiskola
alapítottatott 1880-ban.

Nyilvános
KERESKEDELMI TANINTÉZET
Temesvárott.

Ezen intézet 3 évi tanfolyamból áll és a németországi kereskedelmi akadémiák és magasabb kereskedelmi iskolák mintájára van berendezve. A tanulmányaikat végzetek az egyévi önkéntesi szolgálatra jogosultak. — Tannyelv magyar és német. E tanintézetet összeköttetésben áll egy jó berendezett 4 osztályú polgáriskola mint előkészítő iskola.

A tanév kezdődik szeptember 1-én.

Értesítés: es közelebbi tudni valókat nyújt

Wiesner Ferenc,
igazgató.

Eladó dinnyék.

A legjobb fajú **nemű dinnyék** kaphatók mára kezdve üzlemben.

CSONKA DÁNIE

műszekifonó üzlete
Vdrad-utca „Európa” kávéházzal szembe